

משה עוז

סיפור פשוט

א. מיכל

אני מתקרב ונע סביבך, סביב עצמי, סביב כל דבר המאיים עלי בהטלת חיים ורגשות, נע כמו חיה זהירה סביב טרפה, תרה אחר נקודת תורפה, לעולם אינה בוחרת להסתלק משם, להשקיף מהחלון אל הרחוב המוכר, אל מי שלעולם יימצאו מעבר לזגוגית, אל מי שבהבל פה אפשר לכסותם ובאיכות מלה ניתן להקפיאם, כל הטירחה הזאת הכרוכה בטיפוח רגש אנושי, כל מבני העומק המוחצנים הללו, ששירות גדולות קושרות להם כתרים, אולי לעולם לא אהיה משורר גדול באמת, ייתכן כי אין בכוח הדמיון בלבד לטעת אהבה במלים, ואולי באמת מתקיים הרגש השירי הזה במחוזות שכוחי דמיון, חשוכי מאמץ, פעם אחת תכתוב סיפור פשוט התחננה אלי ממש מיכל סיפור על אדם שנוסע לבקר את ילדיו למשל, שיושב לבדו בקרון רכבת וחיו מתגלגלים לנגד עיניו, לנגד עיניו? אתה צריך לראות, לראות את האשה שמתיישבת לידו, ואת התיק המרופט שהוא סוחב אתו, ואת המבט העוין שנותן בו הכרטיסן.

לו היתה השיחה הזאת אז, מה נשאר ממנה עכשיו, כשאני שוב בנקודת ההתחלה, אילו נסע מפריז לרומא, למשל, מאהבת ישנה גילתה לו שיש לה ילדים ממנו, שניים, שניים, והוא לא ידע, פה כבר מתחילים העניינים להסתבך, ממש למן ההתחלה, היכן הסתירה את הלילך הראשון בעת שהרתה את השני, הנה, בלביליבה של היצירה הספרותית לצאת ולחפש מקום למזר הבן-זונה, למי יש כוח, מיכל, למי יש כוח, אבל אם זה מה שיעזור, אז נזרוק אותו על איזו דודה ערירית, הופ, צמחה לה דודה, עכשיו הם יכולים לשכב בשקט ולגנוח עד לב השמים, היא רועדת בזרועותיו, מתחננת שיישאר, הוא מנשקה על פיה ומגלה את אוזנה, מלחמה גדולה עומדת להתרגש עליהם, על אירופה כולה,

והוא חייב לחזור, הוא יהיה בבוא הזמן מפקדה האגדי של הרזיסטנס, מובן שאני יודע את זה כבר עכשיו, ממני נחסכות ההפתעות הקטנות מהן יתבשמו קוראי, אירופה שסועה ומדממת, רכבות חורשות את אדמתה, פולטות מיליוני פליטים אל הרציפים המופצצים, הוא נושא את תיקו המהווה, נפרד מהבלונדינית המסתורית שבחרה לשבת דווקא לידו, שים לב, קורא יקר, לרכבת עמוסת פליטים כחושים, מרופטים ודוממים, עולה בלונדיית תמירה, בחצאית חומה, חלקת שדיה הבהירים בוקעת קצת מבעד לחולצה הלבנה, פוסעת במתינות ובוחרת את מקומה הפנוי למען השם, בסמוך לרגליו של מפקד הרזיסטנס, אני מצטער מיכל, עד כאן, אפילו אם עתיד יחסינו תלוי על בלימת הרכבת הזאת, קנאה את אומרת, או פחד, לעשות מאמץ, לקבל את השמים ולהניח לאבק, גם אם זה בדיוק אותו דבר, לעצום את העיניים הרואות מפני אלו החולמות, לראות את הרכבת המותירה אותו לבד על הרציף המאובק, בכל זאת מישוהו בא לקחת אותו, פייר או הנרי או איך קוראים לאותם אנשים בכובעים, שותקים כל הדרך, רק לסיפור אסור לשתוק, לעזאזל, הוא מדווח, בשפתיים קפוצות כמובן, על הבלונדיית שהעבירה לו מעטפה חתומה, הנרי אומר שזה מאג'לר, והמשפט הזה נותר סתום עד לסופו של הסיפור, למה? ככה אני רוצה, היא רצה אליו בעיניים דומעות, לא, היא יושבת בפינת הסלון, בכורסתה, ונותנת בו עיניים מלאות אימה, לא, היא משוחחת עם גבר זר ונושקת על לחיו, ילד, בן חמש לכל היותר, מציץ בו דרך חרכי התריס, הוא מתבונן בו, אולי מגלה את הדמיון לפניו־שלו, היא מבחינה בו, מסתובבת, ידה הלבנה, הדקה, הרועדת, אוחזת באקדח זעיר, עכשיו תעצור, את אומרת, תקפיא את התמונה, עכשיו דווקא, אני מתרעם, כשהכדורים אולי כבר באוויר, יש כמה בעיות לפתור, היכן הגבר המנושק, מה צבע השמלה, הילד שם או כבר ברח, השמים, ממה הם עשויים עכשיו, ויש עוד, עוד הרבה בעיות סבוכות, את תיכף הולכת מכאן, חוזרת לשם, מדלגת בין המערכות ומותירה אותי המום בקרב הקהל, האקדח יורה, הוא מתחמק, אחרי הכל הוא מפקד הרזיסטנס, מלה נהדרת רזיסטנס, הילד רץ אליו, תמיד אהבתי אותך, היא לוחשת בצרפתית, למרות איטלקיותה, ומכוונת את האקדח לרקתה, בגלל הרזיסטנס אני זוכר שאמרת סירוף מייפל, סירוף מייפל טעים עוד לפני שטועמים אותו.

ב. סיפור פשוט

אדם נועל את דלת המשרד, ממתין למעלית, נכנס, היא נעצרת בקומה החמישית, קולטת לתוכה אשה זרה, רזה, בחצאית קצרה, הוא מביט בעיניה, היא סוקרת את כתפיו, המעלית כבר בקומה הראשונה, אם התכוונת להציע לי קפה אז זה הזמן, הוא נדרך, "אגילר", מושיט לה את כרטיס הביקור שלו, "ג'ולי" חוטפת מידו את הכרטיס וממהרת לעזוב את הבניין, "ג'ולי", אומר הקול הצעיר למחרת, "סימון", עונים לה מעבר לקו, אגילר נהרג, אם תמהר תספיק בעוד שעה ללוויה, טיפות קולחות על הארון השחור, סימון בהינומה שחורה לוחצת את ידה, עין בעין, להרף עין, מתקרב הנרי, אחיו של אגילר, שואל אם המנוח מת צעיר או שהספיק לשכב איתה, היא אינה מפנה אליו את מבטה, שפתיה האדומות משיבות שהפרחים מתים בגשם אם קוטפים אותם, שהיא לא מבינה למה נשים מבכות את הגברים שלהן רק אחרי מותם, ושאם היה מצליח לראות לתוכה הוא לא היה צריך לשאול אותה, עיניה הפקוחות ניבטות מהמראה, שדיה הזעירים מכוסים בשמיכה, הנרי מצית סיגריה ויוצא מהמיטה, רוח מסיטה את הווילון הלבן, הוא אומר שהגשם שוטף את העיר מזוהמה, היא לא משיבה, הוא ממשיך שבערב הוא נוסע לציריך לפגישה, ג'ולי יושבת ברכבת, עיניה בחלון, ילד קטן מתקרב אליה, אווז ביד אמו ונעצר, נותן בה מבט חודר, אמו מושכת בידו אך הוא נותר איתן במקומו, ג'ולי מסיבה אליו את מבטה, הוא מחייך ומציע לה סוכריה, היא לוקחת בשתיקה ומשיבה את עיניה לחלון הצר, רעש הרכבת גובר, ידה הלבנה רועדת על ירכה, הכרטיסן שואל אם יש עוד משהו שהיא צריכה, "להגיע", נעות שפתיה במהירות, מבעד לחלון עולים אדים שמקורם אינו עולה איתם, הנרי יושב על ספסל, קורא עיתון, לצידו ילד שתקן, חנוט בעניבה, כדור מתגלגל לרגליו והוא לא זז, הנרי שואל אם הוא מתגעגע לאמא, שדה חרציות עצום, מואר, נגלה מעבר לספסל, אומר שהיא כבר לא תחזור, שהיא מאושרת עם רובר, שהצירורים שלו זה מה שהיא תמיד חלמה, שאף פעם לא היתה לה כזאת אהבה, שהוא ילד מיוחד, שהיא סבלה מהיום שהוא נולד, בעיקר שנאה את הבכור שלו, ואת החיוכים הראשונים שלו, אמרה שהוא קטן כמו עכבר, שאין לה תשובות לשאלות שלו, שהיא תמסור אותו עד שיגדל, עד שיפסיק לשאול, שזה מה שקורה בסוף לכולם, עיניה של ג'ולי נעצמות, שפתיה נפשקות, פרצופה נרטב, המים זולגים מצווארה אל שדיה, אל פיטמתה, אל ביטנה, נקווים בערוותה, נוטפים אל רצפת המקלחת, מגבת אדומה נכרכת למותניה, היא קולעת את שיערה, פוסעת למטבח, אור שמש מסמא שוטף את

הקירות, פרפר צהוב חודר מבעד לחלון, חולף על פני שדיה ונוחת על השולחן, היא מתכוננת בכנפיו השקופות, המרטיטות באור העז, שולחת את ידה, הוא מתרומם, המגבת נשמטת לרצפה, מרחף ונבלע באלומת האור שבטבורה מפרפר גופה, הנרי מפיל את עצמו ממרפסת, גופו צונח באיטיות, חולף על פני עשרות קומות, עיני הילד מלוות אותו, אדישות, ממצמצות בשמש הקשה.

ג. מינוטאור

בחדר הזה, שאף פעם לא הסכימה לחשוף את בעליו, חדר צהוב בתוך דירה שאסור לי לבקרה, איני מורשה להסתובב בחדרים או במטבח, נכנס אליו בחושך ועוזב בטרם אור, בחדר הזה תלוי על הקיר איור של פיקאסו, ילדה קטנה מובילה מינוטאור עיוור הוא נקרא, ילדה קטנה מוליכה בחבל יצור שחציו התחתון אדם והעליון כשל שור, המון זועם ניצב מעליהם, מנופף באגרופיו, מגדף ומשליך מכל הבא ליד, עיניו העיוורות של היצור, המופנות לאחור אל מחרפיו, עמוסות בסבל ובתמיהה, והילדה הולכת וסוחבת ולא ברור אם בכדי למלטו מזעם ההמון או כדי לבזותו דווקא.

בחדר הזה אני מביט בגופה הישן של מיכל, גוף לבן, מתנשם, לא כל-כך מוצק, כף ידה מונחת תחת פניה, שיערה הגלי, השחור, פזור על הכר בחירות שנוטעת בי חוסר נוחות דווקא, שדיה הכבדים נדחקים אל המזרן, חשופים לעיני ללא ידיעתם, ברגעי הערות היא נוהגת לכסותם מפני, טרף מותר לדחפי האלימים כמעט, איני רוצה להפריע את מנוחתה, לעולם איני שואל אותה אם כך צופה גם האחר, בשנתה.

בחדר הזה השתיקה טוענת את האוויר בריח מוזר, ניהוח זפת שרותחת מרחוק, ישנם לילות שקולותינו רודפים את השתיקה בשעטה, במין מסלול אצטדיוני שלעולם אינו נגמר, באחרים באות שתיקות פשוטות לכסותה, אך ניגפות מפני גודלה, לא שיש בידינו להפר אותה, להקהותה, עננה שלא ניתן לפזרה, כך היא תמיד מעלינו, משגיחה בנו, שלא נשכח, ואם תקווה תמה בכל זאת מבליחה, בין רגע היא יורדת ומחשיכה את המסך.

ד. קרום

הוא כתב כמי שכפאו שד, ביום ובלילה, מעבה את משטח הקרח, שוב ושוב, מחליק עליו, מאתר שכבות דקות, שבירות, יוצק לתוכן את המלים הלבנות,

הוא לא יירטב, הוא לא יצלול, הוא לא יחוש בקור, לא יקפא באימת החושך, בדממת הלא נודע, לא יחתור בידיו, נגד המים, נגד הרוח, נגד החתירה הסתומה, הנואשת, רק יגיר פסוקים, גושי קרח קטנים, יצמיד וירפד את המקומות הנמסים, ללא הרף נמסים, תחת רגליו, בנעליו, בכובד היסוסיו, לו ידע לתעד את חייו הלא ראויים למשל, את נסורת ההכרה הגורסת אותם, לו היה מסוגל לדווח את המידע הפשוט, הגלוי, שמעבירים לו כל הזמן חושיו, או לבדות אפילו, גם בזה היה מסתפק,

גבר פוגש אשה נניח. יושב ומתבונן במעשיה. עיניו מחליקות על עורה. היא משוחחת עם חברה. הוא מעשן על הכר. חיוכים קצרים, אגביים, מעקלים את זוויות שפתיה. עיניה אדישות לכל. שמלתה שחורה עד קרסוליה. צמודה לירכיה. הוא לא ייגש אליה, היא לא תבחין במבטו.

שלל אפשרויות. התרחשות אחת. למחרת הוא ישכנע את עצמו. אפשר היה לפרוש את זה על פני ימים ושבעות וחודשים, לתאר את צעידתו מדי ערב ברחובות הריקים, את ההתרוקנות הפתאומית, החדה, החרדה, מכל מה שאך לפני רגע היה, את עיניה המבוהלות בשעון, את ריצתה חזרה אל חייה, את מבטיו המלווים אותה בתדהמה, את הכוח העצום, הבלתי נשלט, שדחף אותו בוקר מוקדם אחד אל דירתה, את עמידתו הדמומה מחוץ לדלת, את קולות הילדים שהחלו ממלאים את הבית, את צחוקה הנמהר, את טיפוף נעליה, את שאלותיה, פקודותיה ותחינותיה, את גופה שרוקם את פיסות חייה, את געגועיו אליה, את דפיקותיו האיתנות על דלת הפלדה, את השקט המשתרר, את ריצתה המבוהלת, את עיניה הנקרעות מולו, את טריקת הדלת בפרצופו, "תורמים, תורמים שהסתלקו".

ואחר כך מכתב.

המחשבה שיום אחד הוא יצטרך לבתק את קרום המלים ולהגיר טיפה של דם על הנייר.